ПОЛИТИЧЕСКО ПРЕДСТАВЯНЕ

Граждански парламент

Нов модел на политическо участие

Кратко представяне за местни активисти

Властта е на хората — не веднъж на четири години, а всеки ден.

Помогни си сам, за да ти помогнат и другите.

Бележка: „Граждански парламент“ е **работно име на концепция**, а не име на бъдеща партия. То обозначава модела, описан тук, и може да се промени.

Версия 1.3 (активистка) · 16 юни 2026 г. · София

1. Защо ни е нужен нов модел

Хората отдавна не вярват на партиите — и с право. Обикновената партия иска от теб едно: да гласуваш веднъж и да чакаш. После всичко се решава някъде горе, лидерът отговаря само пред себе си, а ти оставаш отстрани. Така доверието се изчерпва, а реалните проблеми — цените, болниците, съдът, образованието и изоставените региони — си остават нерешени.

Истината е проста: властта, парите и решенията у нас са събрани в тесен кръг. Това не е истинска демокрация. Нашият отговор не е „нов спасител“, а **нов начин на работа** — чрез обединение около ясни и честни правила, в които всяка общност има глас. Не заместваме изборите. Надграждаме ги.

> *Историята се променя не от безразличие, а от съзнателно гражданско действие.*

Обикновена партия срещу нашия модел

Обикновена партия	Граждански парламент
Гласуваш веднъж и чакаш	Контролираш постоянно — чрез предложения, проекти, петиции и вътрешни референдуми
Решават горе, спускат надолу	Решенията тръгват отдолу, от хората по места
Издигат те връзките	Издигат те гласовете — кой колко подкрепа събере
Лидерът отговаря пред себе си	Всеки носи лична отговорност и може да бъде свален
Обединяват около вожд или идеология	Обединяваме около общи правила и общ интерес

2. Голямата идея: заедно, с контрол

Имаме една обединяваща цел: **общество, в което хората си помагат, участват и взаимно се контролират — в името на общия интерес**. От нея следва всичко останало. Линията ни не е „ляво срещу дясно“, а **гражданинът срещу кражбата и лъжата** и **правилата срещу произвола**. Затова гледаме към реалните проблеми на хората, а не към етикетите, които ни разделят.

Три неща, които ни обединяват

Солидарност	Браним обществения интерес и не позволяваме на користни интереси и лични амбиции да ни разделят или да блокират общите действия.
Участие	Гражданинът решава пряко — чрез обсъждания, инициативи и референдуми, не само на изборите.
Взаимен контрол	Властта е под постоянен надзор. Който я упражнява, носи отговорност и може да бъде заменен.

Не искаме от никого да се откаже от убежденията си. Искаме само едно: да приемеш правилата на участието и система за взаимен контрол. Затова в „Граждански парламент“ има място за всеки — от

София и от Видин, предприемач и работник, технократ или активист, либерален и консервативен — при еднакви условия и с еднаква сила на гласа.

3. Трите неща, които ни различават

1	**Постоянен контрол.** Всяко решение на нашите представители може да бъде спряно или отменено от членовете чрез вътрешен референдум. Контролът не свършва с вота.
2	**Власт отдолу нагоре.** Започва се от местните събрания по места. Нито един национален орган не работи без мандат, даден отдолу.
3	**Заслуги, не връзки.** Представителите се избират на първични избори. Подреждат се по броя гласове. Никой не се назначава над волята на хората.

4. Как работи на практика

Важно е едно разграничение от самото начало. В модела има **две различни събрания**, които често се бъркат:

Кой	Какво е и какво прави
ОСГ — Общо събрание на гражданите	Това сме всички ние, членовете. Върховният орган. Тук всеки има по един глас. ОСГ приема правилата, избира органите и може да отмени всяко тяхно решение. Това е „шефът“ на цялата организация.
СП — Събрание на представителите	Това са хората, които ние избираме да ни представляват пред институциите и в политиката. Те работят по мандат, който идва от нас — и се отчитат пред нас. Това са „пълномощниците“, не шефът.

Накратко: **ОСГ е работодателят, СП е наетият екип**. Екипът върши политическата работа, но последната дума винаги е на гражданите.

4.1 Местните събрания — началото на всичко

Основата са местните събрания по места — в твоя град, квартал или регион. Там се събират всички членове наблизо. Обсъждате местните въпроси, предлагате кандидати, искате референдуми и пращате свои хора нагоре. Тук политиката започва — не в централата, а при теб.

4.2 Първичните избори — новото за България

Това е сърцето на модела и нещо, което у нас почти не се е случвало. **Първични избори** означава, че кой ще представлява партията **не го решава ръководството — решават го самите членове**, чрез гласуване, преди същинските избори.

Как става: всеки член може да се кандидатира. После всички членове гласуват и кандидатите се подреждат **по броя получени гласове** — като класиране. Който събере най-много доверие, заема най-предни места в листата. Така:

- листите не се правят на тъмно от шепа хора, а се решават от членовете;
- не връзките и лоялността към лидера те издигат, а подкрепата на хората;
- всеки знае точно защо даден човек е в листата — защото е събрал гласове.

Примерно правило: при местни избори напред минават най-добре класираните кандидати, при парламентарни — избраните народни представители, при президентски — стигналите до балотаж. Идеята е една: **листата на партията е пряко следствие от вота на членовете, а не от задкулисна договорка.**

4.3 Вътрешните референдуми — пряк глас на членовете

Когато има важен въпрос, не чакаме конгрес след две години. Започваме петиция, свикваме вътрешен референдум и членовете решават пряко. Решението е задължително за всички органи. Ако някоя страна или политик го пренебрегне, веднага се задейства отговорност — сигнал до контрола, публични констатации и право на нов референдум или оставка чрез вот на недоверие.

4.4 Разделени власти — за да няма всевластие

В модела властта е разделена на нива, всяко със своя роля. Никой не може да е едновременно и представител, и контрольор — за да няма кой да пази сам себе си.

Орган	Какво е	Какво прави
ОСГ	Общото събрание на гражданите — всички ние	Приема правилата и има последната дума
Местни събрания	Хората по места	Дават мандата отдолу нагоре
СП	Събранието на представителите	Води политическата работа пред институциите
Контролен съвет	Независим надзор	Спира решения, които нарушават правилата
Изборен щаб	Организаторите на вота	Провежда честни първични избори

4.5 Дигиталната платформа — за да участваш отвсякъде

Всичко това се случва и онлайн — платформа за гласуване, предложения, дебати и сигнали, със защита на личните данни и тайна на вота, под око на независим наблюдател. Така можеш да участваш, където и да си, без да пътуваш до София.

5. Насочени към реалните проблеми

Моделът не е самоцел — служи политиката да върши работа на хората. Ето какво предлагаме:

- задължителни и обвързващи обществени обсъждания, преди да се приемат закони;
- граждански предложения с достатъчно подписи влизат директно за дебат в парламента;
- обществените съвети да станат реални надзорни органи;
- по-малко партийни квоти в регулаторите — състав по прозрачни правила, не по договорки;
- разбиване на монополите и картелите; нулева търпимост към корупцията.

6. Пътят на гражданина

За да създадем гражданска партия е необходимо не само да приемем нов устав, а да променим и собствената си воля за участие. Затова основна задача на организацията е да създаде **гражданско училище за власт**. То ще помага на гражданите не само да бъдат информирани, а да действат по местни каузи, да изграждат доверие и да водят реални обществени промени.

Един урок от най-успешните граждански движения: човек не се ангажира с устав, а с **преживяване**. Затова представяме модела не просто като схема от органи, а като път, по който всеки минава през **четири врати**. Зад всяка врата стои конкретен механизъм от модела.

Врата	Какво преживява гражданинът	Механизъм в модела
1. Чувам	Назоваваме болката ясно и показваме новия договор: тук гражданинът не е публика.	*Местни срещи, публична покана*
2. Влизам	Първа малка роля — не веднага членство, а „ела на среща“, „дай тема“.	*Местни събрания, работни групи*
3. Решавам	Гласувам по приоритети и кандидати; гласът ми тежи.	*Първични избори, вътрешни референдуми*
4. Контролирам	Искам отчет, следя резултата и при нужда инициирам промяна.	*Контролен съвет, право на отзоваване*

Шест стъпки за ангажираност на терен

Следвай шест прости стъпки, всяка от които завършва с нещо конкретно:

1. **Назови болката.** „Гласуваш, надяваш се, някой горе решава вместо теб — и нямаш глас“
2. **Покажи силата на новия договор.** Гражданинът не е публика — той избира, контролира и може да освобождава. Той/тя е стопанин.
3. **Дай първа малка роля.** Не „стани член“ веднага, а „ела на среща“, „дай местна тема“, „гласувай“.
4. **Превърни участието в решение.** Всяка среща завършва с избрана тема, координатор, публичен протокол и дата за отчет.
5. **Върни обратна връзка.** „От 27 предложения: 5 влизат в действие, 12 се обединяват, 10 не влизат сега — ето защо.“
6. **Дай реален лост.** Финалът не е „благодарим за участието“, а инструмент: можеш да предложиш, гласуваш, контролираш и да поискаш отчет.

> *Гражданинът не живее по устав, а е свободен участник от една жива организация.*

7. Включи се

„Граждански парламент“ е масова организация, в която хората могат да се изправят срещу затворените елити **не само с протест отвън, а с участие отвътре** — със свои правила, свои

представители и свой контрол над тях. Силата не идва от един човек, а от многото хора, готови да поемат отговорност.

> *Не търсим хора, които да кажат „да“ на готова идея. Търсим хора, готови да я направят по-добра.*

Не обещаваме спасител. Обещаваме модел, в който никой политик не стои над волята на хората. Помогни си сам — за да ти помогнат и другите. Включи се.

Лог на версиите

Версия	Дата	Промени
1.0 (активистка)	14.06.2026	Опростена версия за местни активисти; разграничени ОСГ и СП; разширени първични избори; ново „гражданско събрание“ (ad hoc, чрез жребий); коригиран контраст.
1.1 (активистка)	15.06.2026	Интегрирани авторски редакции: добавено образованието сред проблемите; „предложения, проекти, петиции“ в сравнението; „гражданинът срещу кражбата и лъжата“; уточнени стълбове (обществен интерес, лични амбиции, заменяемост); по-широко описание на коалиционността; петиция и оставка чрез вот на недоверие в раздел 4.3. Премахнат разделът „Гражданско събрание“ от точка 5.
1.2 (активистка)	16.06.2026	Добавена нова глава 6 „Пътят на гражданина“: четирите врати (Чувам, Влизам, Решавам, Контролирам) с механизмите от модела и шест стъпки за ангажираност на терен. „Включи се“ преномерирана на точка 7.
1.3 (активистка)	16.06.2026	Преработена глава 6 по авторски текст: добавено „гражданско училище за власт“; уточнения в стъпките (нямаш глас; стопанин; силата на новия договор); нов финален цитат „свободен участник от една жива организация“.

Движение „Граждански мегдан“ е инициатор на проекта за партия с нов модел на политическо участие — модел, в който гражданите не само избират, а упражняват взаимен контрол върху своите представители и защита на общия интерес. Не обединение около лидер или идеология, а около прозрачни и справедливи правила, в които всяка общност има глас и тежест.

Каним всеки гражданин, който споделя този модел на отговорност, участие и контрол, да се включи в учредяването. Първата стъпка е кратка анкета на society.bg — тя не обвързва с членство и е началото на пътя към инициативния комитет. Можете да се свържете с нас и в социалните мрежи или на емайл info@society.bg